

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 499
van **MARIUS MEREMANS**
datum: 16 maart 2020

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Dender en Schelde Oost-Vlaanderen - Capaciteit bufferbekkens

Door de serieuze regenval de afgelopen weken staan de waterpeilen van verschillende bevaarbare waterwegen in Oost-Vlaanderen hoger dan normaal. Ook de verschillende bufferbekkens lopen vol, zoals bijvoorbeeld deze in Pollare, Mere en Ophasselt. Voorlopig is het grote overstromingsgevaar geweken maar aandacht blijft geboden.

Gezien het eventuele overstromingsgevaar rond de Dender en de Schelde in Oost-Vlaanderen had ik graag volgende vragen gesteld.

1. Kan de minister een overzicht geven van de investeringen tijdens de afgelopen legislatuur in de bufferbekkens rond de Dender en de Schelde in Oost-Vlaanderen? In welke investeringen voorziet de minister deze legislatuur?
2. Zijn er rond de Dender en de Schelde in Oost-Vlaanderen de afgelopen periode extra preventieve maatregelen genomen om wateroverlast te vermijden? Zo ja, welke?
3. Kan de minister een overzicht geven van het percentage aan capaciteit van de verschillende bufferbekkens rond de Dender en de Schelde in Oost-Vlaanderen dat moest worden aangewend om wateroverlast te vermijden in maart?

ANTWOORD

op vraag nr. 499 van 16 maart 2020

van **MARIUS MEREMANS**

1. De VMM realiseerde de vorige legislatuur de volgende gecontroleerde overstromingsgebieden (GOG) in Oost-Vlaanderen:

- GOG op de Molenbeek te Zandbergen
- GOG op de Moenebroekbeek te Lierde

Op de Maarkebeek te Leupegem (opwaarts N60) en de Marke te Galmaarden werden beschermingsdijken gerealiseerd zodat het natuurlijke valleigebied hier optimaal benut kan worden voor tijdelijke waterberging.

De volgende gecontroleerde overstromingsgebieden worden momenteel gepland:

- GOG's op de Marke te Galmaarden en Herne
- GOG op de Pauwelsbeek te Maarkedal

Op de Maarkebeek te Leupegem (opwaarts N8) zal eveneens een beschermingsdijk worden gepland.

De VMM heeft momenteel verschillende participatietrajecten lopen, onder meer in het stroomgebied van de Zwalm en de Bellebeek. In het kader van deze projecten engageren onder meer de verschillende gemeentes, de provincie en de Vlaamse administraties zich om samen maatregelen te zoeken die de kans op onder meer overstromingsschade beperken. Zowel maatregelen inzake protectie (bv. de realisatie van beschermingsdijken, gecontroleerde overstromingsgebieden), preventie (bv. watertoets,...) als paraatheid (bv. voorspellingen, noodmaatregelen,...) worden hierbij in beschouwing genomen.

2. Op basis van alle info waar de VMM via waterinfo.be en het afstandsbevakings- en sturingssystemen van de kunstwerken over beschikt werd het hoogwater continu (24/24 – 7/7) zeer nauwgezet opgevolgd. Hierbij was er een continu overleg tussen de hydrologen die voor de voorspellingen zorgen, de elektromechanici die de kunstwerken (vnl. pompgemalen en stuwen) beheren en de terreinmedewerkers die controles en ingrepen op het terrein verzekeren. Dankzij de voorspellingssystemen hadden de medewerkers van de VMM steeds een goed beeld van de actuele en de voorspelde peilen voor de komende 24u tot 48u. De belangrijkste taak is de opvolging van de automatische sturing van de kunstwerken waarbij het streven is om de beschikbare bergingscapaciteit zo optimaal mogelijk in te zetten. Cruciaal hierbij is dat de gecontroleerde overstromingsgebieden tijdig, maar niet te vroeg ingezet wordt. Bij een te snelle vulling van de overstromingsgebieden blijft er namelijk geen capaciteit meer beschikbaar voor de opvang van de hoogste pieken. Ook de opvolging van een goede lediging van de overstromingsgebieden is cruciaal, zeker in dergelijke periodes van langdurig hoogwater. Op die manier wordt er voor gezorgd dat de overstromingsgebieden geleidig zijn voor dat de nieuwe piek zich voor doet.

Mede dankzij de goede opvolgingssystemen kon de VMM ook op het terrein gerichte acties ondernemen zoals:

- Controle van kritische situaties op het terrein, bijvoorbeeld van dijklichamen die zwaar belast werden;

- Ten gevolge van de frequente stormen zijn er veel hout en bomen in de waterlopen terecht gekomen. Een verhoogde inzet van de onderhoudsaannemers werd bevolen om deze waterlopen voor de voorspelde hoogwaterpeilen vrij te maken van obstakels zodat geen extra opstuwing gecreëerd werd door verstopping van installaties, duikers,...;
- Leegmaken van containers met (groen)afval afkomstig van de automatisch reinigende roosters van gemalen. Het is evident dat de aanvoer van (groen)afval ook piekt in hoogwaterperiodes;
- Herstellen van kleinere defecten aan elektrische installaties alsook het herstel van de datastromen ervan.

Daarnaast was er continu overleg met de andere waterbeheerders zodat er voor een afstemming van de preventieve acties gezorgd kon worden. Onder meer voor het kanaal Gent-Terneuzen en het pompgemaal op de Ledebeek werden afspraken gemaakt met de Vlaamse Waterweg om de knelpunten in de stroomgebieden van Moervaart en Zuidlede én Durme maximaal in te perken. Ook met de gemeentebesturen en hulpdiensten (vnl. brandweer) was er continu overleg en samenwerking.

3. De periode van 27 januari tot en met 13 maart 2020 was erg nat. In het VMM-pluviometernetwerk met 43 meetpunten verspreid over Vlaanderen werden neerslagtotalen van 160,0 mm tot 256,5 mm waargenomen. De neerslag in deze periode was wel zeer goed gespreid. Op de meeste plaatsen werd de grootste concentratie aan neerslag gemeten in een periode van 48u van de namiddag van 4 maart tot de voormiddag van 6 maart met neerslagtotalen tussen 18,8 mm en 38,0 mm. Deze neerslagpiek is zeker niet uitzonderlijk, maar in combinatie met de neerslag vanaf eind januari leidde dit wel tot verhoogde waterstanden. Ter vergelijking: bij de overstromingen van 8 tot 15 november 2010 viel 30 tot 105 mm neerslag na een lange natte periode.

In bijlage wordt een gedetailleerd overzicht gegeven van de vulling van de gecontroleerde overstromingsgebieden in beheer bij de VMM. Voor de meeste overstromingsgebieden was de vulling minder dan 30%. Enkel in het stroomgebied van de Vondelbeek was er een volledige vulling van één van de bekkens. Er was dus tijdens deze hoogwaterperiode voldoende capaciteit. De overstromingsschade aan gebouwen en infrastructuur kon dan ook tot een minimum beperkt worden.

BIJLAGE

[Vulling wachtbekkens maart 2020](#)